Štev. 75. V Ljubljani, sobota, 1. aprila 1922. Leto II.

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVI ČAS

Uredništvo in upravništvo v Kopitarjevi ulici štev. 6 — Telefon uredništva štev. 50 — Telefon upravništva štev. 328

CENE PO POŠTI:
za celo leto K 240·—
za pol leta K 120·—

CENE PO POŠTI:
za četrt leta K 60·—
za en mesec K 20·—

V upravi stane mesečno K 18·—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1·40

Pred polomom.

V najbolj kritičnih časih je odkrita in jasna beseda najbolj potrebna. Slovenija stoji danes neposredno pred gospodarskim polomom, obubožanje ljudstva vseh slojev stoji grozeče pred vrati. A mornar, — kadar je najvišji dan, — izmeri daljo in nebeško plan! Poiščimo torej vzrok preteči katastrofi.

V tem oziru nam bo dobrodošel članek »Naše pravde«, glasilo avtonomističnih muslimanov, ki ga prinaša 29. marca t. l. pod naslovom: »Gospodarski zlom Bosne in Hercegovine.« Članek dokazuje, da enak gospodarski polom v sedanjem režimu čaka vse jugoslovansko ljudstvo.

Člankar piše: »Stojimo pred popolnim gospodarskim polomom Bosne in Hercegovine. Ti dve deželi sta prišli v propast, v kakršni jih nismo videli od pamtiveka.« — Enako je v Sloveniji.

»Razni so vzroki poloma, a glavni je belgrajska centralistična vlada in njeni nesposobni člani, ki store vse, da se takozvani »državni centar« dvigne in ojači na škodo vseh ostalih delov države. Torej ista tendenca, kot smo jo opazovali v bivši Ogrski, kjer se je storilo vse, da se obdrži na krmilu ogrska oligarhija in da se razvije Budimpešta na škodo vseh drugih mest in dežela.« Velja v polni meri za Slovenijo, mesto Pešte pa zapišemo — Dunaj!

Dalje: »Nesposobnost — da ne rabimo hujšega izraza — belgrajske vlade je danes neovržno dokazano dejstvo. Brezumna prometna uprava je bila še pred kratkim povod splošnemu razpravljanju. Zasluga te uprave je, da so prometne razmere pri nas mnogo žalostnejše kot v sami sovjetski Rusiji.« — Te besede so grozne, a drže tudi za Slovenijo!

»Pred nekakim pol letom je razpisal finančni minister drž. investicijsko posojilo v znesku dveh milijard kron, s katerim naj bi se bile gradile nove železnice, nabavil železniški material itd. A ta denar se je uporabil v druge namene, železnice pa so prepuščene slučaju in sreči. Ne nabavlja se nov material, niti se stari ne popravlja. Na tisoče vagonov stoji po progah, živ krst pa se ne zmeni, da bi se popravili. Nemarnost in brezbrižnost je celo tako velika, da je železniška uprava odklonila ponudbo ravnateljstva lokalnih železnic v Zagrebu, da se ji odstopijo v popravilo pokvarjeni in zapuščeni vagoni, ki bi jih rabila 6 mesecev, nato pa odstopila sarajevskemu ravnateljstvu. V Bosni pa danes ni železniških uradnikov-strokovnjakov: razpodili so jih, češ, da so ali komunisti ali Hrvatje.« — Velja v mnogočem tudi za Slovenijo, le da tukaj požrtvovalni železničarji drže katastrofo nazaj.

Dalje: »Vsak vagon in lokomotiva, ki se ne popravlja, se mora prej ali slej izločiti iz prometa. In nobeno čudo ne bo, ako preneha jeseni obratovati zadnji vagon in zadnja lokomotiva. To je matematično strokovnjaški račun, neizprosen in gotov, katerega rezultat bo, da preneha jeseni pri nas prometna služba.« In Slovenija? Edino železniško popravljalnico so ukinili, mesto da bi nam vrnili iz Zagreba ravnateljstvo, groze, da bodo ukinili še inšpektorat državnih železnic in poslali uradnike — Srbijance. Vprašajte naše železničarje in trgovce! Povedali vam bodo o prometu stvari, da se boste držali za glavo. Zastoj prometa pomenja gospodarski polom najhujše vrste.

»Pravda« nadaljuje: »Pa tudi brez ozira na prometno katastrofo, ki grozi Bosni in Hercegovini, ječita ti dve deželi pod težo siromaštva, in pojavlja se črna lakota vsepovsod. Radi slabe letine so bili celo kmetje prisiljeni, kupovati že jeseni hrano. Cene so poskočile.« — Isto je v Sloveniji. Koruptni vladinovci pa hočejo iz te katastrofe, v katero so pognali delovno ljudstvo vsled nesrečne agrarne in carinske politike, kovati še politične kapitale: baš te dni so začele liberalne in socialnodemokratske gospodarske organizacije, podprte z 8 milijoni kron vladnega kredita, loviti duše sestradanega ljudstva na moko in koruzo...

Dalje: »Obubožanje vidi vsak, vsakdo ga lahko otiplje. Kdo se danes ne zvija pod neznosnimi bremeni najrazličnejših davkov in dajatev? Neposredni davki in dohodki iz monopolov ter carine znašajo za Bosno in Hercegovino na leto eno milijardo več kot ti dve deželi porabita in kot ti dve deželi zmoreta. To je stalni primanjkljaj v imetju naroda, ki neprestano raste. In tako sta ti dve deželi gospodarsko uničeni. Gospodarska moč Bosne in Hercegovine je ubita. In kar je najhujše: V danih razmerah ji ni pomoči!« Te ugotovitve veljajo v polni meri za Slovenijo in za nesrečno slovensko ljudstvo.

»Tega je kriva politika nesrečne belgrajske porodice, ki upropašča našo državo, ki s svojim delom in njegovimi strašnimi posledicami ustvarja popolnoma umljivo nezadovoljstvo celo tam, kjer bi se ga človek najmanje nadejal. To nezadovoljstvo ni omejeno na gotove kroge, marveč je vsesplošno.« — Enako pri nas. Zadnje dni dvigajo celo trgovci in industrijalci, tudi večinoma kapitalistični krogi, svoje glasove v protest in kličejo: Konec centralizmu!

»Največjo odgovornost za gospodarski polom nosi vlada in njeni podporniki. — Vsi so odgovorni za politiko centraliziranja, a tem večja je njih odgovornost, ko vidijo, kam nas vodi centralizem, pa vendar podpirajo in nadaljujejo centralistično akcijo, ki je smrt za državo in posamezne dele njene. To se jasno vidi iz neznosnega stanja Bosne in Hercegovine, ki je ne bo rešilo nič drugega kot popolna finančna in gospodarska samouprava.«

Tako »Pravda«. Vsa njena izvajanja drže i za Slovenijo, kakor za cel prek. Sedaj je jasno: Centralizem je kriv grozeče gospodarske propasti slovenskega delovnega ljudstva. Kdaj bo bolje? Tedaj, ko bodo obsojeni vsi izdajice, ki so prodali ljudstvo za skledo leče centralizmu. Potrebna pa je zato enotna fronta za popolno gospodarsko in politično neodvisnost. In to se mora zgoditi čimprej, ker je polom — tu!

Ministrskim načelnikom se zviša — delavcem pa zniža!

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Finančni odsek je imel danes dopoldne svojo plenarno sejo. Oni kabinetni načelniki posameznih ministrstev, ki stoje po ukazu v činu načelnika, so zahtevali, da se jim prizna draginjska doklada načelnikov v ministrstvih. Finančni minister je pristal na to zahtevo. Finančni odsek je nato odobril tudi zvišanje draginjskih doklad nekaterim honorarnim vseučiliškim profesorjem-Rusom, ki so bili plačani na uro. Nato je prešel odsek k predlogu vojnega ministra, ki je zahteval zvišanje doklad v vojnem ministrstvu. To vprašanje je obravnaval posebni odsek, ki sestoji iz odposlancev delavcev in odposlancev finančnega ministrstva. Odsek je sestavil tabelo, po kateri se dele delavci v štiri kategorije. V prvo kategorijo spadajo kvalificirani delavci s stalno plačo, v drugo nekvalificirani delavci s stalno plačo, v tretjo kvalificirani delavci, ki so plačani na dan, in v četrto nekvalificirani delavci, ki imajo dnino. Finančni minister je predložil ministrskemu svetu gotovo (!) **znižanje delavskih mezd, katero je ministrski svet odobril.** Finančni odsek je uvaževal stanje kvalificiranih delavcev prve kategorije, ki po svojem poklicu in delavnosti zaslužijo, da sprejmejo doklade, kakor jih predvideva tabela. Glede drugih treh kategorij se je razvilo razpravljanje, pri čemer je finančni minister izjavil, da more sprejeti le to, kar je odobril ministrski svet. (Brez komentarja!)

Radi obtožbe proti generalu Zečeviću.

Slovenski samostojneži branijo generala. — Parlamentarna komisija bo „preiskovala".

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Afera generala Žečevića je razburila vse parlamentarne klube, kajti dokumenti, ki jih v svoji obtožbi navaja opozicija, so tako tehtni, da se ne bo moglo preiti na dnevni red. Vsa javnost z zanimanjem sledi boju v parlamentu. Vladne stranke še vedno niso popolnoma jasno odredile svojega stališča, vendar je gotovo, da bodo nastopile proti izročitvi generala Zečevića. Edino slovenski samostojni kmetje so na svoji seji soglasno sklenili glasovati proti izročitvi generala Zečevića. Ta njihov sklep je vzbudil v belgrajskih slovenskih krogih splošno obsodbo, kajti znano je, da so ob priliki decemberskih dogodkov posebno slovenski kmečki fantje največ trpeli. — Na včerajšnji seji je bil prečitan zagovor generala Zečevića. Med drugim navaja general Zečević tudi neki zaupni akt, ki je bil poslan vojnemu ministru 12. februarja t. l. pod št. 2513. Radi tega je posl. Gjonović stavil vprašanje, kako je mogel dobiti general Zečević ta tajni akt iz vojnega ministrstva. O zadevi je govorilo več govornikov. — Sinoči je ministrski svet sklepal o tej aferi in sklenil, da nastopi za to, da se razprava o tem odstavi z dnevnega reda, eventualno da se osnuje samo nekaka parlamentarna komisija z nalogo, da to zadevo vsestransko prouči. Vidi se, da je zadeva vladi kaj neljuba in da jo hoče potlačiti, kajti delovanje sličnih komisij je kaj dobro znano in zelo priljubljeno sredstvo pri vseh aferah.

Zagrebški občinski svet proti fašistom.

Zagreb, 1. aprila. (Izv.) Na sinočnji seji zagrebškega občinskega sveta je bil sprejet proračun z veliko večino glasov. Tekom seje je prišlo do nastopa med dr. Jurišo in županom. Dr. Juriša je v interpelaciij glede stavke tramvajskih uslužbencev stavil predlog, da naj se ne povišajo cene voznim listkom, temveč da naj se vzame posojilo. Večina je ta predlog odklonila, vsled česar se je dr. Juriša zelo razburil in s svojimi demokratskimi tovariši odšel od seje. Na seji je dr. Srkulj interpeliral župana radi neprestanih napadov nekega omladinskega udruženja, ki ni drugega kot organizacija plačanih razbijačev in pretepačev, ki so postali tako nasilni, da zagrebško občinstvo ne more niti mirno spati. Dokazano je, da je obč. svetnik Matušić član te organizacije in da je neki drugi demokratski odbornik na skupščini teh pretepačev nastopil kot govornik in jim sporočil pozdrav mesta Zagreba. Župan je na to odgovoril, da bo pozval oba svetovalca, da se izjavita in da se bo obrnil do policije in vlade, ki naj podvzame najostrejše odredbe proti tem ljudem v zaščito zagrebških meščanov.

Avtonomistično gibanje muslimanov.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Danes bo objavljen proglas muslimanov, ki jih vodita Maglajić in dr. Karamehmedović. V proglasu se očita dr. Spahi, da je vedno najbolj forsiral centralistično orientacijo v klubu, da pa je sedaj naenkrat postal avtonomist in da je s svojim izstopom razbil enotnost Jug. Muslimanske Organizacije. Maglajić in njegovi pristaši ne morejo soglašati s hrvatskimi nacionalisti oz. Hrvatskim blokom, ki da ne mara sporazuma s pravoslavnimi Srbi itd. — Veliko pozornost so vzbudile vesti, da je poslanec Kurbegović v zadnjem času igral kaj čudno ulogo. On je obiskoval Pašića in razne druge ugledne radikale in se z njimi pogajal, da privede muslimane v vrsto radikalov. Struja dr. Spahe ima za te njegove namere dokaze. Dr. Spaho in tovariši ne mislijo izstopiti iz kluba, kajti trdno so prepričani, da bo glavni odbor Jug. Muslimanske Organizacije, ki se sestane 14. aprila v Sarajevu, odobril njihov nastop in se postavil odločno na avtonomistično stališče in za sporazum s Hrvati. (Kakor se vidi, imajo tudi muslimani svoje demokrate in celo svoje radikale, kakor je tudi na Slovenskem nekaj ljudi te vrste za vzorec — brez vrednosti.)

Nov Panama.

Komaj je minila osmina po pokopu Omnium Serba, že vstaja nov korupcijski nestvor, ki po svoji gorostasnosti in grdobi prvega še prekaša. Gre za monopoliziranje železniških zgradb iz jugovzhodnih predelov države na Jadran in nekaj drugih zvez. Ta monopol naj bi dobil ameriško-ruski bančni konzorcij, ki mu stojita na čelu ruski knez Lvov in ameriški polkovnik Greace.

Naj takoj omenimo, da se je to društvo glasom svoje ponudbe odločilo za zgradbo proge Belgrad—Kladanj—Sarajevo—ustje Neretve, ki ima po mnenju najboljših strokovnjakov mnogo neugodnejše pogoje nego proga Belgrad—Šabac—Drina—Piva—Vojnik—Budva—Tivat.

Ponudba konzorcija je ta:

1. Društvo zgradi določene železniške proge in pristanišča ob Donavi in Jadranu na lastne stroške, **toda država jamči za 7½% obrestovanje delniške glavnice v znesku 150 milijonov dolarjev.**

2. Vse novozgrajene železnice in pristanišča **eksplotira društvo 80 let.**

3. Društvo ima pravico, da vse svoje železnice elektrificira (izkoriščanje vodnih sil!), nabavi in izkorišča rečne in morske ladje, zgradi elevatorje, skladišča, hladilnice itd.

4. Društvo ima pravico **do izkoriščanja šum** in rudnikov v ozemlju železnic.

5. **Ves uvoz, ki bo potreben za zgradbo in eksploatacijo železnic in pristanišč, se oprosti carine.**

6. **Že obstoječe železniške proge, ki** se krijejo s progami društva, **se opuste,** kakor hitro začno obratovati nove.

7. Po 80 letih pripadejo državi vse železnice in pristanišča z vsemi napravami brez odškodnine v njeno last.

8. Pravico do odkupa ima **država po** prvih 25 letih prometa; odkupnina **se določi** temeljem kosmatih dohodkov vseh naprav; po 35 letih prometa pa se določi **odkupnina** temeljem čistega dobička.

9. Od čistega dobička, ki bi presegal 10 odstotno obrestovanje delniške glavnice, dobi **država** polovico, druga polovica pripade društvu.

10. Prevoz državne pošte, vojaštva in vojaškega blaga se vrši za polovično ceno.

11. Vse projektirane železnice morajo biti dograjene tekom 6 let, izvzemši progo od Kosovske Mitrovice do Boke Kotorske in drugih morebitnih nepredvidenih prog.

12. Država odobruje načrte in izvršuje finančno kontrolo.

13. Ako društvo svojih obvez ne bi izvršilo, ima vlada pravico, da dovrši zgradbe sama na račun društva.

To bi bili v glavnem pogoji ameriško-ruskega bančnega konzorcija. Družba vsekakor nima slabega teka: zagotoviti si hoče neomejeno eksploatacijo naravnih sil in vseh prometnih sredstev v tako bogati, deloma še deviško nedotaknjeni deželi kakor je Jugoslavija, in to proti državnemu jamstvu za 7½ odstotno obrestovanje delniške glavnice! Spričo tega radi verjamemo vestem belgrajskega »Videla«, **da ameriško-ruski konzorcij ne štedi s sredstvi, da pridobi za svoj načrt poslance in druge merodajne činitelje.** Govori se — kakor piše »Videlo«, da je samo načelnik nekega ministrskega oddelka prejel jamstveno pismo za 400.000 Din. »Videlo« označuje to afero za jugoslovanski Panama. O stvari pišejo tudi belgrajske »Novosti«, zagrebška »Slobodna Tribuna«, »Epoha« i. dr. Javnost bo morala torej biti nov boj, da reši državo pred novo roparsko nakano kapitalizma.

Današnja predborza.

Zürich, 1. aprila. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo: Pešta 0.60, Berlin 1.72, Italija 26.50, London 22.55, Newyork 515, Pariz 46.45, Praga 9.75, Dunaj 0.0675, Zagreb 1.55, Varšava 0.13, Holandska 194.75, n. a. K 0.07.

Pred amnestijo.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Ministrstvo za pravosodje pripravlja obsežen ukaz, ki se tiče splošnega pomiloščenja povodom kraljeve poroke. Pomiloščeno bo veliko število oseb.

Trgovci protestirajo.

V ponedeljek 3. aprila bo v Ljubljani trgovski protestni praznik. Zbrali se bodo trgovci, ki protestirajo proti sedanjemu vladnemu režimu, ki jim naklada neznosna davčna bremena. O pravih krivcih ne bo govora na tem zborovanju, ker imamo med Slovenci še vedno nekaj petolizcev belgrajskega centralizma, med katere v prvi vrsti spada minister za socialno politiko dr. Žerjav, ki hudiča z belcebubom izganja. Ko je sredi novembra 1919 ta mož zasedel tron deželnega predsednika Slovenije je razglasil v »Uradnem listu« št. 160 z dne 11. novembra 1919 med drugim: »Zato bom vsako naraščanje cen v teh dneh smatral za navijanje. Sodbe. naj zadenejo Petra ali Pavla, bom potrdil tem rajši, čim težje bodo zadele navijalce in verižnike. So tudi taki, ki zabavljajo na brate Srbe, češ da pridrže 20 % proti priznanici. Ti nehvaležneži pač nič ne mislijo.« — Res so se sodbe razglašale, pa ne nad bankami, navijalci in verižniki, ker vsi ti so spadali med državotvorne demokratske Petre, pač pa nad solidnimi trgovci Pavli katerim je dr. Žerjav obesil na vrat komisije za ugotavljanje cen, obstoječe iz trgovine neveščih uradnikov. Posledica so bili zapori, preganjanja, ovadbe in — podraženje vseh življenjskih potrebščin. Kjer dr. Žerjav poprime, je kakor bi prišla kuga v deželo...

Ko so se preganjali mali trgovci, pa se je pridno praznila blagajna neke ljubljanske banke za centralistično »Jutro«

Danes se je isti dr. Žerjav oglasil kot minister za socialno politiko z naredbo proti pobijanju draginje Na stotine ljubljanskih trgovcev se citira pred sodišče, kjer se jim nalagajo sicer drakonične zaporne in denarne kazni radi malenkosti, draginja pa kljub temu od dneva do dneva raste in banke še vedno zahtevajo oderuške obresti. Še vedno se ni zdanilo v taboru JDS Starin »Slov. Narod« je pričel sicer malo tipati na avtonomistično žilico, a v zadnjem času se zdi da ima pri njem zopet premoč dr Žerjav, ker preti, da »Narodna tiskarna« ne bo deležna milijonov, namenjenih za preskrbo ubožnejših slojev Slovenije. Odtod nastop dr. Ravniharja za politiko političnih protektorjev ljubljanskega »Jutra«.

Bilanca Ljubljanske kreditne banke izkazuje 15 milijonov dobička za l. 1921, koliko je pa še prikritega, to bi vedel najbolje dr. Triller, ki vodi modro gospodarsko politiko pri tem zavodu in je o pravem času oddal slabe papirje. Kam, to on prav dobro ve, mi pa tudi, ljubljanskim prebivalcem pa tudi ne more ostati dolgo prikrito.

Vrste v JDS se gibljejo. Celo najzvestejši birtje so se zganili in pišejo v zadnji številki svojega glasila »Gostilničar« dobesedno: »Od prevrata sem rastejo po celi Kraljevini banke, kakor gobe v jeseni. Vse je v milijonih. V Ljubljani je kar v vsaki deseti hiši banka in vsaka ima denarja milijone in milijone. Odkod to drugod kot iz krvi in žuljev naroda. Ako vložiš v te odiralnice svoj prihranek, ti dajejo bore tri do štiri odstotke letno. Ako pa želiš posojilo, plačaj 7 do 14 odstotkov obresti. Za tako ravnanje so bili njega dni zakoni proti oderuštvu, a dandanes ni proti takemu ciganstvu nobene kazni.« Tako glasilo ljubljanskih liberalnih gostilničarjev.

Mi kot zastopniki delavstva soglašamo z zahtevami liberalnega trgovstva po odpravi krivičnih, neznosnih davčnih bremen in carinskih šikan, ker se zavedamo, da mora koncem koncev vendarle vsa ta bremena nositi delavec-konsument, ker trgovec že najde sredstva in pota, da ta bremena odvali na konsumenta, ki mora vse življenjske potrebščine vsak dan dražje plačevati.

Čujemo, da za trgovci skličejo shod prihodnji teden tudi obubožani ljubljanski mesarji, ker je meso prepoceni...

Pridružujemo se protestom trgovcev in mesarjev. Zato predlagamo zaupnico dr. Žerjavu .Obenem pa kličemo: »Živela korupcija!«

Politični dogodki.

+ **Poznamo Vas!** Proletarec nam piše: Če ima kdo še kakšen čut za poštenost in človekoljubje, ga pokaže pri revežih. Pri omejevanju bede bi morali imeti pred očmi samo to in nič drugega. Toda minister za socialno politiko dr. Gregorij Žerjav stoji na drugačnem stališču. Tudi te bore kronce, ki so določene za siromake v Sloveniji, bi morale služiti njegovi politiki. Celo podporno akcijo boste imeli v rokah dve stranki: SKS in socialdemokracija. Za SKS vemo, da je stranka bogatašev in da bogataš gleda le na to, da bi mu od reveža čim več ostalo. Socialdemokracija gre pa tudi zelo čudna pota. Saj dobro ve, da spada dr. Žerjav po svojem mišljenju med proletarce ravno tako kakor volk v ovčji hlev. Če bi imela srca za proletarce, bi odklonila svoje sodelovanje. Tako mu je pa prav ponižna dekla. Mogoče ima pa postranske cilje? Kristan je že tako vajen pri svojih somišljenikih, da jih potolaži z drobcem skorje. Mogoče misli, da bo »potolažil« tudi komuniste s par kilogrami moke. Cela podporna akcija kaže, da se hoče social-demokratična buržuazija norčevati iz revežev, če misli, da bo vse udarce in vse gorje in vse izdajstvo zabrisala s koruzo in moko. Reveži imajo dovolj skušenj in bodo taki koruptni družbi povedali svoje mnenje ob prihodnjih volitvah tako temeljito, da bodo za vselej na jasnem.

+ **Potrpite, sodba in obsodba pride!** Poslanec Škulj je včeraj posredoval pri ministrstvu za socialno politiko v zadevi prehrane pasivnih krajev v Sloveniji. Dr. Krstelj je poslančevo stališče odklonil, ker je poveril vso akcijo edino samostojnemu »Ekonomu« ter liberalnim zadrugam in jim nakazal vsaki po 1 milijon dinarjev. Baje so tega kredita deležni tudi socialnodemokraški konsumi. Jugoslovanski klub je najodločnejše protestiral proti taki strankarski korupciji. — Tako se je v našem javnem življenju spet enkrat uveljavilo staro liberalno načelo: Liberalcu groš, klerikalcu pa knof. Dr. Tavčarja je ta »pravičnost« ubila. Dr. Žerjav pa naj počaka malo in še malo, in ne bomo ga več videli — ne njega in ne ostankov njegove stranke.

+ **Nesocialna vlada.** Sedanja vlada smatra za svojo dolžnost, da tuhta samo za sredstvi, kako bi utrjevala svojo pozicijo. Naj ima zadeva še tako idealno zunanjost, je pod njo čisto gotovo strup. Dokaz za to je redukcija uradništva. Prav je, da se nepotrebno in nesposobno uradništvo odpusti. Potek redukcije pa kaže, da ostanejo boljše situirani na svojem mestu, dobre in revne moči pa odpuščajo. Najhujše je pa dejstvo, da se uradniki odpuščajo brez odpovedi. Ker ne ve noben uradnik, če bo odpuščen, je kar čez noč brez kruha. Zadnjega v mescu dobi plačo s pripombo, da ne sme prvega več v urad. Prigodil se je ta slučaj: Vesten uradnik preživlja s svojo skromno palčo svojo ovdovelo bolehno mater in povrhu dva brata šolarčka. Pa dobi 31. marca obvestilo, da je odpuščen. Torej cela družina brez kruha. Niti nahujši kapitalist ne bi bil, oziroma ne bi smel biti tako nečloveški, kot je demokratična vlada v letu 1922. Zgodovinar, ki bo pisal zgodovino Evrope, bo moral zapisati, da je bila leta 1922. najbolj nesocialna vlada v kraljevini SHS, ko je bil minister za socialno politiko dr. Gregorij Žerjav in njegov adlatus pri pokrajinski vladi v Ljubljani živinozdravnik Dolfe Ribnikar, in ko je socialna demokracija to vlado podpirala ter za to prejemala koruptne podpore v korupcijske namene.

+ **Obtožba generala Žečevića.** Danes se še ne more trditi, kako se bo zadeva razvila končnoveljavno. Proti obtožbi so radikali in zemljoradniški disidenti. Demokratje pa so cepljeni: Prečani so proti obtožbi, Srbijanci kot »črnorokci« pa bi najraje glasovali za obtožbo. Na včerajšnji seji parlamenta je govorilo o zadevi več govornikov. Vladinovci so predlagali posebno parlamentarno komisijo, ki bi zadevo krivde in nekrivde Žečevića natančno preiskala in nato poročala parlamentu, opozicija pa stoji na stališču, da je glavna krivda dokazana, podrobnosti pa naj ugotovi sodišče, zato naj parlament izroči obtoženca brez zavlačevanja sodišču. Ker pa demokratje in radikali še niso edini, so postavili celo vrsto govornikov, da si pridobe časa in da se izmotajo iz težavnega položaja. Ako potegnejo demokratje z opozicijo, bi izbruhnila vladna kriza. Spričo demokratske vladoželjnosti to ni verjetno. Razprava v parlamentu se danes nadaljuje.

+ **Boj med muslimani** se nadaljuje. Dr. Spahova ter dr. Karamehmedovićeva skupina štejeta po 11 članov. Dr. Hrasnica in posl. Kovačević sta nevtralna. Predsedništvo glavnega odbora in parlamentarnega kluba je v rokah dr. Spahe. Iz Bosne in Hercegovine dobiva dr. Spaho nešteto brzojavov, ki njegovo stališče odobravajo. Dne 14. t. m. se sestane v Sarajevu glavni odbor muslimanske organizacije. Boj za večino prvi kot drugi strui se vodi neizprosno. Politični krogi zasledujejo ta dvoboj z napetostjo, ker se borita centralistična in avtonomistična misel.

+ **Govorice o Ljeninu.** Iz Pariza poročajo: Kakor poroča »Central Niews« iz Kodanja, pričakujejo vsako uro, da Ljenin odstopi. — Vsak dan tedaj kaj novega. Včeraj je Ljenin umrl, danes govori na shodu, jutri pa odstopa — — —

Dnevni dogodki.

— **Za naše vojake.** Poslanci Stanovnik, Nemanić, Skobrne, Kranjc in Žebot so danes protestirali pri vojnem ministru generalu Vasiću radi slabega postopanja z vojaki, predvsem v Nišu. Vojni minister je obljubil, da bo ukrenil vse potrebno, da se odstranijo nepravilnosti.

— **Delavska beda v Tržiču.** Iz tržiških delavskih krogov nam pišejo: Lepi velikonočni prazniki se nam obetajo. Cene gredo vsem živilom kvišku. Nikjer v nobenem mestu se ne prodaja meso tako drago kot pri nas. Že je te dni po 52 K in za praznike se gotovo še podraži. Tovarnarji se pa branijo in upirajo povišati plače delavstvu, čeprav vidijo, da s temi zaslužki ne moremo živeti. Kdaj bo konec tem strašnim razmeram?

— **Tržiške novice.** V ponedeljek bo v društvu važno predavanje o zadružništvu. Govori domač govornik. — Zadnji ponedeljek je predaval g. duhovni svetnik Potokar o političnih in gospodarskih razmerah v posamnih državah Evrope. G. kaplan Milavec je pojasnil nekaj važnejših dogodkov iz domače zgodovine. — Obrtna zveza je sklenila ustanoviti za čevljarje produktivno zadrugo, drugi obrtniki pa stavbinsko. V nedeljo se je v gostilniški dvorani pri Kodru zaključil čevljarski in knjigovodski tečaj z razstavo čevljarskih izdelkov in knjigovodskih spisov. — Gospodinjski tečaj se vrši v dnevnem zavetišču. Obiskuje ga nad 20 deklet. — V torek bo imelo v občinski pisarni zvečer društvo za čuvanje narodnega zdravja občni zbor. — Meščanska šola je dobila lep gledališki oder. Na tem priredi v soboto in nedeljo igro »Krojaček — junaček«.

— **Shod vojnih oškodovancev v Primorju** se vrši 2. t. m. v Gorici na Telovadnem trgu. Pridejo vsi vojni oškodovanci brez razlike narodnosti, da manifestirajo za izplačilo vojne odškodnine, ki je še niso videli.

— **Karlova bolezen.** Iz Budimpešte: Brzojavka, ki so jo prejeli tukajšnji legitimistični krogi iz Funchala, pravi glede zdravstvenega stanja bivšega kralja Karla, da se je pljučnica zboljšala in da njegovo zdravstveno stanje ni več nevarno. Vročina je padla na 38. Kakor sodijo zdravniki, ki ga lečijo, ni več nevarnosti za njegovo življenje.

— **»O zdravstvenih nalogah socialnega zavarovanja«.** Bolniška blagajna je izdala brošurico »O zdravstvenih nalogah socialnega zavarovanja« po referatu šef-zdravnika g. dr. D. Bleiweisa - Trsteniškega na III. lekarskem shodu v Ljubljani. Brošurica ima važen namen, da poglobi pojmovanje

Tunel.

13

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

Allan ni prav nič pričakoval, da bo poslušalcem s svojim projektom vzel sapo; s prvim vtisom, ki ga je povzročilo njegovo naznanilo, je bil popolnoma zadovoljen. Zaenkrat ni mogel več zahtevati. Svojo idejo bi bil lahko počasi odvijal, toda nalašč jo je vrgel med nje kakor karlečo, da bi razbil na en udar ta oklop navidezne brezbrižnosti, ki bi mogla vsakega govornika tirati v obup, ta oklop flegme, priučenja, trudnosti, preračunjenosti in odpora. Moral je teh sedem milijard prisiliti, da so ga poslušale. To je bila njegova prva naloga in nič drugega. In zdelo se je, da se mu je posrečilo. Z usnjem prevlečeni stoli so zaškripali, nekateri so se udobno naslonili ter prižigali cigaro. Mrs. Brown je nataknila na uho poslušalo. Wittersteiner, iz New York - Centralne banke je zašepetal J. O. Morseju, lastniku bakrenih rudnikov, nekaj na uho.

In Allan je opogumljen sigurneje nadaljeval.

Tunel naj bi se začel sto kilometrov nižje od New Yorka na obali New Jerseya, šel preko Vermude, Azorov in Severne Španije ter se dvignil na svetlo na biskajski obali v Franciji. Obe morski postaji, Vermuda in Azori, sta iz tehničnih ozirov neobhodno potrebni. Kajti z njima vred bi imeli, z ameriško in dvema evropskima, pet začetnih mest za rov. Dalje imata morski postaji največjo važnost za rentabiliteto tunela. Vermuda bi srkala vase ves osebni promet in pošto Mehikanske kotline, Zapadne Indije, Srednje Amerike in Panamskega prekopa, Azori ves promet Južne Amerike in Afrike. Morski postaji bi postali žarišče svetovnega prometa, istega pomena kakor New-York in London. Brez vsake razlage je bilo na dlani, kakšne važnosti bi bile v bodočnosti na zemeljski obli ameriška in evropski postaji!

Posamezne vlade bi bile prisiljene, pritrditi gradnji tunela, dà, on, Mac Allan, bi jih prisilil, da bi pustile papirje tunelskega sindikata na svoje borze — ako ne bi hotele, da oškodujejo svojo industrijo za tisoče milijonov.

»Tunel v Beringškem prelivu, ki so ga začeli pred tremi leti,« je dejal Allan, »tunel Dover—Calais, ki se konča še letos, sta zadostno dokazala, da vrtanje podmorskih tunelov ne dela moderni tehniki nobenih težav. Tunel Dover—Calais meri približno peldeset kilometrov, moj tunel okoli petisoč. Moja naloga je samo v tem, da postolerim delo Angležev in Francozov; tudi mi niso neznane večje težkoče. Toda Vam pač ni treba šele povedati: kamor človek današnjih dni more postaviti stroj, tam je doma. V denarnem oziru zavisi od Vašega pritrdila, ali se projekt izvrši. Vašega denarja ne potrebujem — kakor je dejal Hobby — kajti tunel bom gradil z ameriškim in evropskim denarjem, z denarjem celega sveta. Da je tehnično mogoče tunel dovršiti v petnajstih letih, je uspeh moje iznajdbe, ki jo poznate, uspeh alanita, trdega jekla, ki je samo za eno stopinjo mehkejši od diamanta. Z njim je mogoče sekati najtrši kamen, iz njega lahko izdelaš čisto poceni neomejeno število svedrov poljubne dolžine.«

Avditorij je sledil. Zdelo se je, da vse spi, toda baš to je značilo, da so začeli možgani svoje delo. Večina sivih in belolasih temen se je sklonilo, samo dva, trije v polu se blesteči obrazi so uprli pogled v nebo, kjer so migljale zvezde kot steklene črepinje. Nekdo je vrtel cigaro med sesajočimi ustnami ter mežikal v Allana, drugi je oprt na dlan kimal zamišljeno predse. Skoraj iz vseh oči je izginil dobrodušni otroški izraz ter se umaknil zamišljenemu, zasenčenemu ali pošastno čuječemu pogledu. Mrs. Brown je vsesala svoj pogled na Allanove ustne in okoli usten ji je igral oster, zasmehljiv, skoraj hudoben izraz. Možgani vseh teh trideselih gospodarjev sužnjev so se razmajali; Allan jim je vbijal svoje ideje in dokaze, da so obličali v njih kakor zagvozde Denar je mislil, železo, jeklo, baker, les, premog. Ta Allanova namera ni bila navadna. Vredna je bila, da se premisli in pretrese. Tak projekt se ne najde vsak dan na cesti. In ta Allanova reč ni bila lahka. Tu ni šlo za par milijonov mernikov pšenice ali svežnjev bombaža, ne za tisoč delnic kralja Edvarda rudnikov v Avstraliji. Šlo je za mnogo več! Za nekatere je pomenil Allanov načrt kopo denarja brez posebne nevarnosti za železo, jeklo in premog. Zanje je bila odločitev šala. Za druge je pomenil temo denarja pri veliki nevarnosti. Toda v tem hipu je šlo za to, da zavzamejo svoje stališče. Stališče! Kajti šlo je pri tem še za nekaj drugega, šlo je za Lloyda vsemogočnega, ki je grabil ustvarjajoč in uničujoč preko zemeljske oble kakor zlata pošast! Lloyd je prav dobro vedel, kaj dela, in ta Allan je bil samo potisnjen v ospredje, misleč, da sam potiska. Zadnje tedne so se izvršile v Wallstreetu velike transakcije v rudniških podjetjih in papirnih težke industrije. Zdaj so vedeli. da je bil Lloyd. ki je potisnil po svojih trapih svoje armade naprej.

Bilo je jasno kakor na dlani, da je bil Lloyd, ki je v tem hipu sedel v svojem zaklopu ter molzel svojo cigaro, udaril že pred tedni, in ta Mac Allan je bil le njegova pest! Lloyd je bil vedno prvi, vedno je imel že najboljše številke zasedene, ko je začela splošna tekma. Toda bil bi še čas vsaj nekoliko ga dohiteti. Trebalo bi še nocoj takoj po zborovanju prebičati svet z brzojavi Jutri zjutraj seveda bi bilo že mnogo prepozno.

Treba je bilo zavzeti stališče...

Nekateri, ki so se jim možgani kadili od napora, so izkušali priti vprašanju bliže na ta način, da so si natanko ogledali Allana samega. Medtem ko so natančno slišali, kaj Allan pripoveduje o gradnji tunela — kako bo vrtal, obzidal in prezračeval rove — so pretresli moža od patentnih čevljev — njegove snežnobele flanelaste hlače, njegov pas, srajco, ovratnik in ovratnico — do njegovega solidnega čela, nad katerim se je bočilo njegovo gladko, bakrenasto odsevajoče teme. Obraz moža se je svetil v polu kakor bron ter ni zdaj, po eni uri, razodeval nobene najmanjše utrujenosti. Nasprotno, postal je izrazitejši in živahnejši. Ko je začel, so se njegove oči zdele otroške in dobrodušne, zdaj pa, ko mu je pot curljal s čela, so sijale drzno in jasno, jekleno in blesteče kakor slovili alanit, ki je bil samo za eno stopinjo mehkejši od diamanta. In dejstvo je, da si ta mož tako ne pusti večkrat gledati v obraz! Če orehe tre, je gotovo, da ne rabi klešč. Njegov glas se je trgal in hropel v prsih, preden je prišel na dan. Allan je načrtal nekaj na tablo, in študirali so njegovo rujavo tetovirano zapestje s prekrižanima kladivoma: to je bila roka utrjenega žogometalca in borilca. Študirali so Allana kakor boksarja, na katerega bi hoteli stavili. Mož je bil brez dvoma dober. Lahko bi ž njim izgubili in ne bi se bilo treba sramovati. Lloyd ga je izbral! Vedeli so, da je bil kot dvanajstleten fantek v premogovniku kot konjski poganjač ter da se je tekom dvajsetih let priboril iz globine osemsto metrov pod zemljo do vrta na Atlantikovi strehi. To je bilo nekaj. Tudi to je bilo nekaj, da je izdelal svoj načrt, toda mnogo težje in bolj občudovanja vredno je bilo, ker mu je uspelo, da je sklical trideset ljudi, katerim pomeni en dan cel kapital, na določeno uro ter jih prisilil, da so ga poslušali v vročini devetdesetih stopinj Fahrenheita. Njihovim očem se je nudil izreden prizor: nekdo je plezal na stekleno goro, na kateri so sedeli, s trdnim sklepom. da zahteva in brani svoj prostor.

preventivnih mer v higijeni med narodom. Dobiva se pri osrednjem uradu bolniške blagajne v Ljubljani proti povrnitvi založnih stroškov. Obsega 26 strani.

— **ZJŽ žuga železničarjem.** Prejeli smo: »Železničarstvo naj si dobro zapomni shod, na katerem je bila svoboda besede dovoljena samo onim, ki so napadali ostalo koalicijo med tem, ko oni, ki bi imeli utemeljevati vzroke izključitve, niso prišli do besede.« Kaj pa pravzaprav mislite, gospodje pri »Zvezi«? Kako si drznete žugati celokupnemu železničarstvu? Ali res mislite, da boste terorizirali vse železničarje? Vsi, ki so bili na shodu 23. marca v Mestnem domu vedo, da je imel prosto besedo vsak, kdor je govoril k stvari. To vedo tudi voditelji »Zveze«, toda kljub temu pišejo neresnico, da bi vsaj tiste premotili, ki niso bili na shodu. Višek demagogije pa je, ako pišete, da se je od strani Beltrama zbobnalo z gotovim namenom na ta shod tudi neželezničarje. Ali morete tajiti dejstvo, da je Beltram sklical samo javen železničarski shod ter prosil le »vse tovariše železničarje«, naj se shoda udeleže, medtem ko so »Naprej«, »Jutro«, »Slov. Narod« in tudi »Jugoslavija« hujskali in vabili na shod izrecno tudi neželezničarje? Ako nočete pisati obtožb proti meni, je to znamenje, da jih nimate. Dolžnost vas v vesti veže, da vsakega razkrinkate, ki škoduje železničarstvu. Ako tega ne storite, to ni pošteno. Radoveden sem, kako si morete tako daleč drzniti, da žugate in hočete strahovati celokupno železničarstvo. Bodite uverjeni, da se bo železničarstvo znalo bojevati proti vsem preganjalcem in tudi proti Vam! **F. B.**

— **Izgon iz države.** Iz naše države sta bila za dobo 5 let izgnana Langer Hedvika, rojena 1903 v Gradcu, istotam pristojna, ter ključavničarski pomočnik Holzhauser Karl, rojen leta 1899 v Gabrjih pri Celju ter pristojen v Scheifling na Gor. Štajerskem.

Ljubljanski dogodki.

lj **Vodstvo SLS za Ljubljano.** Sklicujem sejo vodstva SLS za Ljubljano v ponedeljek 3. aprila ob 8. uri zvečer v posvetovalnici K. T. D. v Jugoslovanski tiskarni, I. nadstropje. Na dnevnem redu so zelo važne zadeve, vsled česar je dolžnost vsakega člana vodstva, da se seje gotovo udeleži. — Načelnik.

lj **Redek jubilej delavca.** Dne 1. t. m. je slavil Tomaž Kosec, delavec tukajšnje tovarne August Drelse, svoj 50 letni službeni jubilej. Stari Tomaž je od leta 1872. dalje neprenehoma v tej tovarni in opravlja kljub visoki starosti čil in zdrav kot vzor delavca svoj posel. Tvrdka je »zlatega« jubilanta na primeren način počastila.

lj *Redka službena 40letnica.* Požarni čuvaj na ljubljanskem gradu gosp. Blaž Svetek praznuje 4. aprila t. l. 40letnico svoje naporne službe, ki jo je vedno opravljal zvesto in požrtvovalno. Bog daj še prav mnogo let!

lj **Glavni dobitek srečk Kola jugoslov. sester** je serija C št. 16.879, drugi dobitek pa serija A 7270. Ostale dobitke priobčimo v prihodnjih dneh.

lj **Društvo stanovanjskih najemnikov** za Slovenijo s sedežem v Ljubljani, opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 5. aprila t. l. ob 20. uri v mali dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12 pritličje, desno.

lj **Policija strada!** Policijski uslužbenec nam piše: Že v neki predzadnji številki Našega Glasa sem priobčil mal članek o vladajoči bedi in težnjah naše kategorije. Da je bil članek in klic po pomoči umesten in upravičen, sem primoran sedaj priobčiti slučaj — ki ni slučaj — ampak resničen dokaz ogromnih dobrot — bede in pomanjkanja — mojih stanovskih tovarišev. Čujte! Naš tovariš okoliški nadzornik J. S. v Celju je postal v naši kategoriji — prva žrtev — onih merodajnih faktorjev, ki že tri mesece brezvestno in brezsrčno zavračajo in zavlačujejo tisti mali in neznatni priboljšek za drž. nameščence, ki bi se že z novim letom moral izplačati. Ob naporni službi vsled pomanjkanju hrane se je ta naš tovariš dne 11. t. m. okoli 14. ure — vršeč službo — zgrudil vsled onemoglosti na tla, v tako močno omedlevico, da se ni do polnoči ni zavedel. Bil je z vozom prepeljan na dom, kjer ga je jokaje sprejela tudi gladujoča družina. Na pomoč poklicani zdravnik je konštatiral, da je naš tovariš vsled dolgotrajnega stradanja za nekaj tednov nesposoben za izvrševanje njegove službe, čeprav je drugače močne narave. Zdravniško spričevalo na razpolago. Toliko javnosti in tovarišem v znanje, da sodijo sedanji režim. Zadnji trenotek se je doznal, da ta slučaj onemoglosti ni osamljen, ter da sta se celo dva taka slučaja prigodila v beli Ljubljani. Tolažbo v teh nevzdržnih razmerah nam pa nudi današnje »Jutro«, ki poroča zopet o novih draginjskih dokladah — ne dokladah — o odtegljajih, kjer je zopet prizadet oni, ki je oblagodarjen z mnogoštevilno družino in to je tisti državni nameščenec, ki po vladni naredbi dobiva poboljšek draginjskih doklad v višini — 80 par! —čič.

lj **Prispevek k načinu uradovanja carinskega inspektorja g. Acimovića.** Da javnost vidi, koliko je dati na različne popravke g. Acimovića z ozirom na dejstva o njegovih metodah, ki jih je »Novi Čas« priobčil, navajamo izmed mnogih še sledeči slučaj: Carinar g. Andra Jovanović, sedanji član ugledne tukajšnje špedicijske tvrdke A. Grom, je bil zelo spreten in pošten uradnik. Gosp. Mihajlo Acimović, ki mu g. Jovanović iz razumljivih ozirov ni ugajal, je napisal o njem zelo pristransko oceno. Gosp. Jovanović je vsled tega poslal v Belgrad na generalno ravnateljstvo carin službenim potom utemeljeno pritožbo, v kateri je navedel konkretne slučaje. Par dni potem, ko je bila pritožba že vknjižena v ekshibitni protokol, je gosp. Mihajlo Acimović poklical carinarja g. Jovanovića k sebi in ga prosil, da od svoje pritožbe odstopi. Gosp. Jovanović mu je odgovoril, da je to nemogoče, ker je pritožba že vknjižena, na kar mu je g. Acimović prigovarjal, da naj napiše pro forma prošnjo za tridnevni dopust (ki ga seveda ne bi dobil). Inspektor je le inspektor in vseeno ne bo dobro, če se mu preveč zamerim, si je mislil g. Jovanović in napisal prošnjo za dopust. G. Acimović je nato dal iztrgati dotični list, na katerem je bila napisana številka pritožbe, dal ušiti nov list, odredil, da se ponovno napišejo vse številke aktov, pod številko pritožbe pa je vknjižil sedaj prošnjo g. Jovanovića. Kako se kvalificira tako postopanje, o tem naj sodijo merodajni faktorji.

lj **Brivnice** bodo v ponedeljek med časom protestnega zborovanja, to je od 11. do 14. ure zaprte!

lj **Deželna zadruga brivcev v Ljubljani** naznanja, da bodo brivnice v Ljubljani od 1. aprila dalje odprte od 8. do 12. in od 14. do 19. ure, v sobotah pa do 20. ure. V nedeljah in praznikih, izvzemši, če je praznik na soboto ali pondeljek, bodo brivnice zaprte. Gospodje naročniki se prosijo, da se zgoraj omenjenega delavnega časa drže, ker se mora za slučajno delo, ki pade pred ali po zgoraj določenem času, računati dvojna cena.

lj **Ljubljanski trg.** Na ljubljanskem mesnem trgu se je razvilo na podlagi svobodnega določanja cen od strani mesarjev bujno navijanje cen. Trditve, da bo ukinjenje maksimal. cen ugodno vplivalo na trg vsled ostrejše konkurence, so se izkazale baš z nasprotne strani. Prosto določanje cen od strani mesarjev povzroča komodno nakupovanje živine. Sobotne cene na trgu so sledeče: Za goveje meso se zahteva 48 do 64 K kg; vzlic tem cenam je še vse polno slabega blaga. Telečje meso se je brez tehtnega vzroka podražilo od 48 na 52 K pri posameznih mesarjih. Svinjsko meso 70 K kg. Drobnica je cenejša; koštrun 30 do 36 K kg, jagnje 40 do 44 K, kozličevina 50 K. Na podlagi teh rezultatov je jasno, da imamo pričakovati v bodočnosti še nadaljno poljubno dviganje cen mesu, vsled tega je neobhodno potrebno zopetno trezno maksimiranje cen, kajti brez dvoma se lahko trdi, da je le maksimiranje cen od strani avtonomnih občin in okrajnih glavarstev bistveno pripomoglo k temu, da od poloma do najnovejšega časa niso mogle cene tako rasti kot bi sicer rastle v nasprotnem slučaju. Za popolno svobodo trgovanja na trgih še časi niso dozoreli. Občinstvo naj pa samo vsaj toliko pomaga, da ne bo slepo kupovalo brez ozira na cene in na kvaliteto. — V ostalem je trg dobro založen. Pričakujemo, da bo še to jesen trg divjačine in ribji trg obilno založen z različnim blagom, kar je sedaj v Ljubljani močno primanjkovalo. — Na trgu se je pojavilo obilo različne zelenjave, kar omogoča precejšnjo izbiro. Cene padalo. — Cene moke bazirajo na ceni 26 K za št. 0, najslabša črna moka 23 K, kaša 22 K, ješprenj 26 K, otrobi 10, koruzna moka 19, oves 14, fižol ribničan 15.50, prepeličar 19.50, leča 40, pšenica 18.50, rž 17.50 K. — Špecerijsko blago ne kaže od prejšnjega tedna bistvenih izprememb. — Mleka za enkrat še primanjkuje, liter 11 K. Trajalo bo najbrže še precej časa, predno bo organizacija mlečne aprovizacije Ljubljane dospela do onega viška, ki ga zahteva vsako večje mesto glede množine kot kakovosti. Na tem polju se je treba boriti z našo slavno starokopitnostjo in pomanjkanjem vsake življenja zmožne organizacije po deželi.

lj *Zdravstveni izkaz.* Od 19. do 25. marca je umrlo v Ljubljani 7 moških in 6 žensk, skupaj 13 oseb. Rodilo se je 15 moških in 15 ženskih, skupaj 30 otrok, med njimi so bili 3 mrtvorojenčki. Od nalezljivih bolezni sta bila prijavljena dva slučaja davice in 1 slučaj škrlatinke.

lj **Nogometna tekma S. V. Rapid — Maribor proti Ljubljanski Šparti** se vrši v nedeljo dne 2. aprila 1922 ob pol 4. uri popoldne na igrišču S. K. Ilirije pred državnim kolodvorom. — Za tekmo vlada mnogo zanimanja, ker Šparta nastopi prvikrat v letošnji seziji v Ljubljani in je to revanche-tekma med omenienima kluboma. — Dne 25. marca t. l. igrana tekma med obema kluboma v Mariboru končala je z rezultatom 5 : 4 v prid S. V. Rapida. — Vstopnice se dobe od pol 3. ure dalje pri blagajni na igrišču.

lj **Ključ od hišnih vrat** se je našel včeraj v bližini Jožefišča. Dobi se v upravi »Slovenca«.

Naša društva.

d **V Šentpeterskem prosvetnem društvu** predava v ponedeljek, dne 3. t. m. točno ob 8. uri zvečer g. dr. Brecelj o nalezljivih boleznih. Vabimo k obilni udeležbi. — Dalje se člani in članice vabijo, da se udeleže pogreba našega člana g. župnika Karla Jančigarja, ki se vrši dne 2. t. m. ob 4. uri popoldne od Ahačljeve ceste št. 5.

d **Šentjakobska prosveta.** V nedeljo, 2. aprila, ob pol osmih zvečer bo skioptično predavanje: **Rim in Vatikan.** Slike so vse barvane in izredno lepe. Vabimo k obilni udeležbi!

d **Poselska zveza** ima predavanje v nedeljo, 2. aprila, ob petih popoldne v Rokodelskem domu. Predava g. dr. Ehrlich. Služkinje so povabljene vse, da se v obilnem številu udeleže. Prosim točno, ne muditi, ker se s tem moti predavatelja in poslušalce.

d **Šentpeterski Orel** ima važno sejo v nedeljo ob 10. uri, in sicer predsedstva in vaditeljskega zbora.

d **Ljudski oder.** V nedeljo, 2. aprila ob pol 8. uri zvečer ponovi Ljudski oder v Ljudskem domu igro s petjem »Deseti brat«. — Predprodaja vstopnic se vrši na dan predstave od 9.—12. ure dop. in od 3. ure popoldne naprej do začetka predstave v pisarni »Ljudskega odra«, Ljudski dom, I. nadstr.

Socialni vestnik.

o **Tarifa.** Ob novem letu je objavila Poselska zveza, da veljajo stare tarife do 31. marca 1922. Vsled tega je in pa tudi radi rapidno naraščajoče draginje Poselska zveza sklenila, da veljajo od 1. aprila 1922 sledeče tarife: 1. Kuharica, ki opravlja obenem tudi druga gospodinjska dela ter hišna dela, 650 K mesečno. 2. Kuharica, ki nima nobenega drugega dela, 600 K mesečno. 3. Sobarica 500 K mesečno. 4. Pestunja 400 K mesečno. — Gorenja tarifa velja za nedoločen čas. Ne bomo utemeljevali tarife, ker jo utemeljuje itak draginja. Vse članice pa naj se točno drže tarife. To naj bo že vnaprej odgovor na vse napade, ki bodo itak prišli. — Pripominjamo, da ne bomo odgovarjali na noben napad ali notico, ki bi bila objavljena z ozirom na tarifo. — Poselska zveza.

o **»Društvo organistov in glasbenikov za Slovenijo z Medjimurjem«** je imelo svoje prvo glavno zborovanje dne 21. marca 1922 dopoldne v Narodnem domu v Celju. Zborovanja se je udeležilo nad 130 tovarišev organistov iz vseh pokrajin Slovenije in Medjimurja, kjer so skupno manifestirali za zboljšanje svojega nad vse slabega gmotnega stanja. Slišale so se mnogobrojne pritožbe tov. organistov o njih žalostnem položaju. Na predlog tovariša Klančnika so vsi navzoči soglasno sklenili, zahtevati od kn. škof. ord. društvenega delokroga ustanovitev disciplinarnih komisij, katere bodo varovale svoje člane pred krivičnim postopanjem njihovih delodajalcev. 2. Naj se izjednači štolnina organistom po tarifu, katerega bode predlagal društveni odbor tozadevnim kn. šk. ordinarijatom. 3. Naj se plačujejo potrebne cerkvene note iz cerkvene blagajne. Na predlog tov. Jos. Jarha so vsi zborovalci enoglasno sklenili, da bodo odločno vztrajali na zahtevi stalne mesečne plače, katero je odredil in odobril kn. škof. ordinarijat v Mariboru z okrožnico vsem župnim uradom in z vlogo društvu z dne 7. januarja 1922. Članarina za l. 1922 se je določila zvišati na 2 Din mesečno (letno 96 K). Vsi člani, kateri so k društvu pristopili do dne 21. marca 1922 plačajo članarino tudi za l. 1921 v znesku 48 K. Vpisnina, sprejemnina in članska legitimacija stane 8 K. Izvoljen je bil enoglasno dosedanji odbor društva s sedežem v Petrovčah pri Celju.

JUGOSLOVANSKI IZSELJENCI IN ALKOHOLNA PREPOVED V AMERIKI.

Znano je bilo, kako nezmerno so se naši izseljenci v Ameriki udajali alkoholu, koliko svojih žuljev so pognali po grlu in koliko nesrečnih usod je bilo vsled tega med njimi. Ko je potem izšla v Ameriki splošna protialkoholna prepoved, smo se tega od srca veselili tudi Jugoslovani, prepričani, da bodo od tega zakona imeli nedogledne nravne in gmotne koristi tudi naši izseljenci. Sedaj pa čitamo v čikaškem »Hrvatskem Glasniku«, da alkohol danes med našimi izseljenci huje gospodari nego kdaj prej. Pijača, ki jo pijo ljudje, je »munšajn«, strupena žgana pijača. Dopisnik — delavec — opisuje razmere naravnost pretresljivo.

Strašna so pota, po katerih vodi alkohol ogromni del našega ljudstva v tej deželi. Alkohol mu ubija zmisel in čut za družino, za dom in rod, kajti munšajn otopi pamet in srce. Kdor se poda munšajnu, izgubi voljo za pošteno in redno življenje; izgubi voljo in moč za delo, oslabi in se poleni, nakar začne iskati sreče v kartah, da brez truda in znanja pride do denarja. Tu so naravno prepiri, pretepi in umori na dnevnem redu. Koliko naših ljudi je tu našlo smrt, koliko je bilo zaradi umorov in drugih zločinov obešenih ali obsojenih na dosmrtno ječo. Po vseh državnih ječah te dežele gine na stotine naših ljudi, a če bi jih vprašali, kaj jih je tja dovedlo, bi devet od vsakih deset slučajev priznalo: »Žganje in karte.«

V tej nesreči od nikoder pomoči! Potrebovali bi pravih narodnih zdravnikov, ki bi hodili od hiše do hiše in poučavali ter zdravili to najhujšo bolezen našega ljudstva. Namesto tega pa naši žganjekuharji delajo noč in dan, da nakuhajo čim več strupenega munšajna; naši »bordingbasi« s svojimi pretkanimi gospodinjami se žurijo, da prodajo čim več tega strupa in izpraznijo žepe svojih nesrečnih borderjev.

Tako toži hrvatski delavec in očita hrvatski inteligenci, da je slepa za to največjo rano ljudstva in lovi slepe miši v političnih in osebnih bojih. Uredništvo lista dostavlja dopisu, da imena dopisnika ne sme navesti, ker bi ga »bos«, pri katerem je nastanjen in pri katerem dan na dan gleda, kar je v svojem dopisu opisal, vrgel na cesto ali celo nahujskal svojega »kostumerja«, da ga napade!

Kakšna je sedaj ta alkoholna prepoved oziroma njeno izvrševanje, ako alkohol še vedno v toliki meri gospodari? In kje je skrb naših konzulov za dobrobit naših izseljencev?

Dopisi.

S Koroške Bele. Na Koroški Beli smo obhajali v času od 12. do 19. marca 1922 slovesnost sv. misijona, katerega so vodili oo. jezuiti iz Ljubljane in katerega se je udeleževala dnevno velika množica delavskega in kmečkega ljudstva, tako da je bila naša ne ravno majhna župna cerkev vedno nabito polna. Lepi govori so segali mnogim v dušo in srce, kar je bilo opaziti na licih. Posebno lepe, naravnost krasne so bile »stanovske pridige«. Vseh govorov so se udeleževali tudi v lepem številu delavci nasprotnega mišljenja: komunisti in soc. demokrati, ter se razun par izjem tudi dostojno obnašali, kakor se spodobi za hišo božjo. Nekateri izzivači pod korom so bili pač pozvani z lece, naj gredo raje iz cerkve, v katero s svojim obnašanjem in kulturo ne spadajo. Na praznik sv. Jožefa ob pol 3. uri popoldne je bil sklep sv. misijona, pri katerem je bil podeljen vernikom z lece papežev blagoslov in se je zapela zahvalna pesem. Krono vsej slovesnosti so pa postavili s svojo kulturo »Sokoli«, cvet inteligence, katerim je vse drugo več, kakor vera in cerkev. Ko se je pomikala procesija mimo gostilne pod cerkvijo »pri Jurčku«, so stali na pragu pokritih glav, moško kadili cigarete in se smejali. Procesije se je udeležila Marijina družba z zastavo, požarna bramba z zastavo ter vsa šolska mladina, toda pri šolarjih ni bilo niti enega gosp. učitelja — ker so vsi — Sokoli. Nikako čudo ni, da je šolska mladina tako podivjana in pokvarjena, ko ima take zglede v učiteljih samih. Toda: »Svaka sila do vremena!« Po končani slovesnosti se je vršilo darovanje za novo cerkev sv. Jožefa v Ljubljani, katerega se je udeležila do malega vsa navzoča množica. Mi župljani smo pa veseli in hvaležni, da smo bili deležni slavnosti sv. misijona ter kličemo oo. misijonarjem za ves njihov trud, katerega so imeli z nami: Bog jim stotero povrni!

Iz trboveljskih revirjev.

Sestanek zaupnikov Rudarske zveze. Trbovlje: Zadnjo nedeljo se je vršil sestanek zaupnikov Rudarske zveze. Zastopanih jih je bilo osem skupin, tri skupine niso poslale delegatov. Osrednjo J. S. Z. je zastopal poslanec Gostinčar. Zborovanje je trajalo ves dan. Glavne točke so bile: R. Z. postane samostojna zveza in razširi svoj delokrog na celo Jugoslavijo. Sedež centrale bo zanaprej v Trbovljah. Določila se je članarina. Izvolil se je glavni odbor, strokovni odbor in nadzorstvo. Razprave so bile zelo živahne. Dobro znamenje novega življenja, ki se poraja po naših skupinah Srečo dobro, rudarji!

Sv. Katarina pri Trbovljah. G. nadučitelju Paherju, ki vsakemu našemu pristašu s povečevalnim steklom preiskuje obisti in kosti, če ni kakega krivega lasu na njem, svetujemo, da najprej objavi svoja pisma, ki jih je pisal učiteljiščnicama S. in radi katerih je potem moral na kolena, da ni zletel iz šole. Če to ne bo zadostovalo, bomo objavili še kaj več. Z maslom na glavi je nevarno hoditi na solnce.

Trbovlje. Da bi naši maloštevilni demokratje imeli saj eno društvo, kjer oni

odločujejo, so sedaj začeli ustanavljati v vasi Trbovlje Sokola. In par učiteljev in učiteljic, ki le po milosti, protekciji in žlahti vise v Trbovljah, se peha posebno po nižjih razredih in nagovarja za Sokola. Agitacija v šoli je sicer prepovedana, a v sedanjih razmerah je liberalcem vse dovoljeno. Toda faliranih trboveljskih demokratov tudi Sokoli in Sokolice ne bodo rešili zasluženega konca.

V Trbovljah je vedno kaj novega, če ne druzega, imamo pa gerenta vsak mesec novega. Dva gospoda se redno menjujeta, tako da navaden človek že res ne ve, kateri je pravi gerent in kateri namestnik. Temu primerno je tudi gospodarstvo, boljše rečeno: strankarstvo na občini. Občina plačuje dva gerenta, in to že nekaj nese, namreč davkoplačevalcem. V pisarno se sprejemajo vedno nove »kvalificirane« moči, dasiravno število prebivalstva ne raste posebno. Pred enim letom je zadostovalo osem uslužbencev, danes jih imamo že 11. Če je pa kaki stranki treba prošnje na višjo oblast, ker sama ali ne zna ali ni zmožna primerno pisati, tedaj pa navadno »nema vremena«. Redar po številnih gostilnah napoveduje policijsko uro, a velikokrat tudi brezuspešno, če naleti — seveda iz neprevidnosti — na veselo družbo vodilne demokratske gospode, ali celo na kakega gerenta. Tu se mora zatajiti in slino požreti. »Če oni smejo, zakaj bi pa jaz ne,« si tiho misli. In na tak račun se lahko greši. Tako nanese, da ga včasih le preveč nese. Pa nesreča hoče in mimo pride gruča fantov. Redar jim daje ukor, jih podi spat, a oni se mu smejejo, ko spoznajo stanje zapovedovalca. In tako lahko pride do kake-ga prerekanja in prerivanja. In konec situacije je: Pozno v noč meri ozke in razvožene trboveljske ceste čudna postava, pobita, raztrgana in povaljana z zlomljeno sabljico v rokah. Pa tega večernega špasa gerent »ne sme« zvedeti, sicer bi redarju dal ukor. Preko hriba je pa Hrastnik, še tudi v okolišu naših gerentov. Tam je državotvorna stranka napovedala shod za 25 svojih zvestih pristašev. Na tamošnji občinski hiši, ki služi za stanovanje dvema tamošnjima redarjema in nekaterim učiteljem, je nabit plakat za imenovani demokratski shod. Preden se tolika »množica« pristašev obvesti o shodu, je pač treba precej plakatov. In plakatov je res bilo veliko po tej ozki dolini. So očividno računali, da marsikaterega še pred shodom veter odnese. In res. Še celo tega na občinski hiši je baje »kruta« roka redarjeve žene potegnila iz pozorišča. In to je bilo ravno usodepolno za ta napovedan shod, da se ni nabralo ljudi niti za eno ministrsko sejo. — Sklicatelje je to silno razkačilo. Imeli so sedaj povod, da so se obrnili na gerenta in tožili, ne redarjevo ženo, ampak redarja samega protidržavnosti, huskanja in razbijanja shodov itd. ter zahtevali njegovo takojšnjo odstranitev. Ta mož se ne pretepa ponoči s fanti, je vesten v svoji službi. A v Rošov rog ne trobi, zato ni za rabo. Seveda gospod gerent se svojim demokratom ne sme zameriti, zato pošlje v Hrastnik drugega redarja, ki bo policajdemokratom ljudi na shod gonil. Tako in še drugače se pri nas dela. Nekaj se govori o novih občinskih volitvah. O, kako bi bile že potrebne!

—:—

Vojaške oblačilne delavnice.

Dopis iz Vevč.

Kakor čujemo, se namerava vojaška oblačilna delavnica v Vevčah premestiti nekam na Hrvatsko, to pa zato, ker potrebuje papirnica prostor, na katerem stoje delavnične zgradbe. Naj nam bo dovoljeno s strokovnega in gospodarskega vidika nekaj pripomb.

Za vsako gospodarsko podjetje pridejo pri izbiri kraja v prvi vrsti vpoštev okoliščine, ki zagotavljajo kolikor mogoče cenen obrat. V tem pogledu so pogoji vevške delavnice naravnost idealni. Vsled razmeroma ugodnih prehranjevalnih razmer delamo tu še danes za 13.20 Din dnevno in še za manj. Povsod drugod, posebno pa na Hrvatskem in v Srbiji, je draginja znatno večja nego pri nas, zato delavstvo zahteva in dobiva mnogo višje plače nego so naše. Lahko rečemo, da nikjer drugod v državi vojaške oblačilne delavnice ne bodo dobile tako cenih delavnih moči, kakor jih imajo tu. In sicer strokovno kar najbolje vsposobljenih moči. V tukajšnji okolici je že od davna cvetela krojaška obrt in danes je tu cela kolonija šivilj in krojačev. Že avstrijska vojna uprava je ustanovila tu svoje oblačilne delavnice, v katerih je zaposlovala po 500 do 600 delavnih moči.

Tu je tudi popolnoma moderno opremljen razkuževalni zavod z vsemi stroji in napravami. Ne verjamemo, da bi bilo v naši državi veliko takih naprav, ki jih v današnjih časih armada nujno potrebuje. Toda začudo se vse te naprave že tri leta ne uporabljajo, marveč stoje kot mrtev kapital.

Iz povedanega je razvidno, da so v Vevčah dani vsi najpovoljnejši pogoji za prospeh podjetja, kakoršne so vojaške oblačilne delavnice. Sedaj pa še poglejmo, kakšni nujni razlogi zahtevajo premestitev tega podjetja.

Pravijo, da papirnica potrebuje prostore in zemljišče, kjer so nameščene delavnice. Dobro. Vojaška uprava bo z nekoliko dobre volje nedvomno lahko dobila v bližini druge primerne prostore in če jih ne dobi, naj jih zgradi Tudi na Hrvatskem bo morala skrbeti za prostore. A v Ljubljani in nje okolici bo na vsak način tudi v tem oziru lažje in ceneje prišla do cilja nego v Zagrebu. Sicer pa ni res, da bi papirnica tako nujno potrebovala tisti prostor; kajti tovarna ima še toliko prostora, da lahko zgradi še eno papirnico poleg sedanje. Vojaška uprava ima sedaj tu 13 barak; naj 3 ali 4 popravi in namesti v njih svoje delavnice, dokler si ne preskrbi boljših stalnih prostorov.

Niti enega tehtnega razloga ni, ki bi zahteval premestitev vojaških oblačilnih delavnic iz Vevč ozir. iz Ljubljane, pač pa govore vsi razlogi za to, da ta zavod ostane tu. Naravnost blazno bi bilo prevlačevanje teh delavnic na Hrvatsko. Koncem koncev pa državi ne more biti vseeno, ako v industrijskem kraju, kakor so Vevče, namah ostane brez posla na stotine ljudi.

Merodajni činitelji naj se torej v vprašanju vevških vojaških oblačilnih delavnic nikar ne prenaglijo in naj vpoštevajo vse gori navedene razloge. Opozarjamo na to stvar tudi naše poslance in jih prosimo, naj branijo državne in ljudske interese, ki se popolnoma krijejo.

Pri rednem občnem zboru

I. delavskega konsumnega društva r. z. z o. z. v Ljubljani

ki se je vršil dne 20. decembra 1921, so bili izvoljeni:

V načelstvo: Fran Kremžar načelnik, Mihael Moškerc podnačelnik, Anton Komljanc, Ivanka Kosec in Anton Kralj odborniki ter ravnatelj Alozij Kocmur.

V nadzostvo: Janez Sajovic predsednik, Josip Pirc, Rudolf Strnad, Avgust Cvikelj, Elizabeta Cerkovnik, Ignacij Zaplotnik, Ivan Peternel in Janko Jovan.

V sosvet: Ludovik Bajc, Matej Tomazin, Rafael Groblar, Anton Kompare, Anton Lajovic, Josip Žmavc, Karl Šparhakel, Jurij Plavčak, Anton Pogorelc, Anton Krepek, Viktor Švigelj, Martin Slapar, Jan Hornbek, Janez Naglič.

Sklenila se je **sprememba pravil** v nevažnih točkah poleg tega pa tudi, da se mora član, ki zahteva 3% **popust** vsaj tekom pol leta pa zaključku poslovne dobe izkazati s potrebnim izkazilom v nakupni knjižici, sicer izpubi pravico zahtevati ta popust.

Sklenilo se je; da je član načelsva vsakočasni **prvi ravnatelj** in da se nadzorsvo skrči od 12 na 8 oseb.

Pravico do enega pooblaščenca ima tudi skupina, ki bi ne štela 100 članov.

»Novi čas« v vsako hišo!

VAJENCI

ključavničarski, strugarski, livarski, zvonarski itd. se sprejmejo. — Urejena je POSEBNA ŠOLA ZA VAJENCE v kateri imajo oni, ki imajo potrebno predizobrazbo, teoretičen in praktičen pouk. 1191

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE d. d. v LJUBLJANI.

Uradnik, delavec in kmet

kupi vse svoje potrebščine **najcenejše** pri

GOSPODARSKI ZVEZI.

Gazela je nova znamka. V dobrem letu pa se je radi svoje kakovosti tako vpeljala, da se povsod dobi in jo vse gospodinje zahtevajo.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.

sprejema

življenska zavarovanja v vseh oblikah, zavarovanja otroških dot in pogrebnih stroškov, dalje zavarovanja proti požaru nepremičnin pod najugodnejšimi pogoji. Podružnice: CELJE, Breg 33. ZAGREB, Pejačevičev trg 15. SARAJEVO, Vrbanja ulica 4.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Urednik in odgovor. urednik Fr. Kremžar.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Širite „NOVI ČAS“

Konkurenčne cene! **F. BRUMAT Ljubljana** Konkurenčna cene!

Usakovrstno manufakturo in tkanine

po konkurenčni ceni.

Mestni trg 25. I.

Lepa vrtna prst

se dobi **brezplačno.** Poizve se v **Konzumu, Kongresni trg št. 2.**

Za pleskarska in ličarska dela

se najtopleje priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Tone Malgaj

pleskar in ličar :: Ljubljana :: Kolodvorska ulica 6.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6. (tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

3%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad **100 milijonov kron vlog** in **nad 1,100 000 kron** rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Prometni zavod za premog d. d. v LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Naslov: **Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ul. 19**

Jugoslovanska Union-banka

preje **Mariborska eskomptna banka**

ustanovljena l. 1872

Beograd, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Velikovec

expozitura v Skofjiloki

Akcijski kapital K 30.000.000

Rezerve K 16,000.000

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.